

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/114/2019
Identifikačné číslo spisu: 4415218745
Dátum vydania rozhodnutia: 28.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:4415218745.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Obec Michal nad Žitavou, so sídlom Michal nad Žitavou 160, IČO: 00 309 095, zastúpeného ADVOKÁT JUDr. PETER TIMKO spol. s r.o., so sídlom v Nitre, Štefánikova trieda 6, IČO: 50 528 874, proti žalovanej B. O., bývajúcej U., o zaplatenie 6.916 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 4/Cpr/2/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 18. júla 2018 sp. zn. 25CoPr/6/2017, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Nitre z 18. júla 2018 sp. zn. 25CoPr/6/2017 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 20. marca 2017 č. k. 4Cpr/2/2015-451 prvým výrokom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 4.851,53 eur s 5,05 % úrokom z omeškania ročne od 20. apríla 2015 do zaplatenia do troch dní po právoplatnosti rozsudku; druhým výrokom vo zvyšku žalobu zamietol a tretím výrokom o trovách konania rozhodol tak, že žalobca má nárok na ich náhradu v rozsahu 70 %. Po právnej stránke aplikoval § 100 ods. 1, § 101, § 107 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 1, § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 1, 2, 3, 4, 7, 9 zákona č. 253/1994 Z.z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest v znení účinnom od 1. júna 2011 do 31. decembra 2015. Zaoberal sa námietkou premlčania uplatnenou žalovanou a zistil, že žalobca sa dozvedel o tom, že žalovanej bol bez právneho titulu vyplatený príplatok k platu najskôr až na mimoriadnom zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa 25. augusta 2014. Vyslovil názor, že subjektívna a objektívna premlčacia lehota na uplatnenie vydania bezdôvodného obohatenia začala plynúť týmto dňom a uplynula najneskôr do dvoch rokov po tomto dátume dňa 25. augusta 2016. Keďže žalobca si uplatnil nárok na vrátenie časti prijatého platu dňom 18. septembra 2015, nezmeškal lehotu na podanie takejto žaloby, pretože k premlčaniu nároku žalobcu nedošlo. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalovanej ako starostke žalobcu bolo na základe uznesenia obecného zastupiteľstva č. 3/2011 zo dňa 16. júna 2011 schválené zvýšenie základného platu o 20 % podľa § 4 ods. 2 zákona č. 253/1994 Z.z. Výkladom ustanovenia § 4 ods. 4 zákona č. 253/1994 Z.z. dospel k záveru, že žalovanej na základe tohto uznesenia patrilo zvýšenie

základného platu len jeden rok od 1. júna 2011 do 31. mája 2012 a od 1. júna 2012 patril žalovanej len základný plat starostu bez zvýšenia. Pokiaľ žalovaná poberala základný plat zvýšený o 20 % aj za obdobie od 1. júna 2012 do 31. júla 2014, bezdôvodne sa tým na úkor žalobcu obohatila. Preto priznal žalobcovi sumu 4.851,53 eur ako čistú sumu príplatku 20 % vyplateného žalovanej spolu so zákonným úrokom z omeškania odo dňa 20. apríla 2015, od ktorého si ho žalobca uplatnil v žalobe, do zaplatenia. Žalobu zamietol v sume 2.064,47 eur pozostávajúcej z dane a odvodov, ktoré boli žalovanej z priznaného príplatku strhnuté a teda ich nedostala. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a v konaní čiastočne úspešnému žalobcovi priznal ich náhradu v rozsahu jeho procesného úspechu 70 %.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 18. júla 2018 sp. zn. 25CoPr/6/2017 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti zmenil tak, že žalobu zamietol a určil, že žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie vykonal vo veci v dostatočnom rozsahu dokazovanie potrebné pre zistenie rozhodujúcich skutočností, ale z vykonaného dokazovania vyvodil nesprávny právny záver. Z hľadiska skutkového stavu mal súd prvej inštancie preukázané, že obecné zastupiteľstvo žalobcu schválilo zvýšenie platu žalovanej vo funkcii starostky o 20 % počnúc od 1. júna 2011. Takto zvýšený plat žalovaná poberala až do 31. júla 2014, keď obecné zastupiteľstvo uznesením prijatým dňa 25. augusta 2014 určilo plat žalovanej s navýšením 0 %. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd prvej inštancie k právnomu záveru, že žalovanej bol neoprávnene vyplácaný príplatok k základnému platu od 1. júna 2012 do 31. júla 2014 v celkovej výške 4.851,53 eur v čistom. Na základe uvedeného záveru súd prvej inštancie priznal žalobcovi uplatnený nárok v sume 4.851,53 eur so zákonným úrokom z omeškania. Odvolací súd dospel k záveru, že pokiaľ súd prvej inštancie čiastočne vyhovel žalobe dôvodiac povinnosťou obecného zastupiteľstva prerokovať plat starostu opätovne raz ročne (§ 4 ods. 4 zákona č. 253/1994 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2015), bolo jeho rozhodnutie nesprávne, založené na nesprávnom právnom posúdení veci. Uvedené pochybenie súdu prvej inštancie odvolací súd, bez potreby zopakovať dokazovanie, odstránil tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti podľa § 388 CSP zmenil a žalobu aj v tejto časti zamietol. Výslovil záväzný právny názor, že pokiaľ počas pôsobenia vo funkcii starostu obce bolo prijaté rozhodnutie obecného zastupiteľstva o danosti nároku starostu na vyšší ako základný plat (§ 4 ods. 2 druhá veta zákona č. 253/1994 Z.z.), zostáva tento nárok legitímnym až do nového rozhodnutia obecného zastupiteľstva o určení iného zvýšenia (vyššieho, nižšieho alebo aj nulového). Na tom nič nemení ustanovenie § 4 ods. 4 zákona č. 253/1994 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2005, ktoré stanovovalo možnosť obecného zastupiteľstva plat starostu raz ročne prerokovať. Prerokovanie platu starostu nie je rozhodnutím o určení platu starostu, a preto nemá žiadny vplyv na jeho výšku. O náhrade trov rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1, 2 CSP a podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 2 CSP.

3. Žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) podal proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a subsidiárne pre § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. V súvislosti s porušením § 420 písm. f/ CSP uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne a zmätočné, jeho odôvodnenie nedáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Akcentoval odlišnosť výkladových prístupov § 4 ods. 2 až 4 zákona č. 253/1994 Z.z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest v znení účinnom v júni 2011 (ďalej len „platový zákon“), keď súd prvej inštancie sa stotožnil s interpretačným prístupom žalobcu (obecné zastupiteľstvo musí aspoň raz ročne nanovo schváliť výšku fakultatívneho príplatku k platu starostu, inak starostovi po uplynutí roka neprislúcha pôvodne schválený príplatok). Odvolací súd zaujal opozitný názor (viď bod 12.2. rozsudku odvolacieho súdu), ktorý sa opiera výlučne o gramatický výklad ako jediný správny. Podľa dovolateľa, ak je spor vo výklade platového zákona, treba uplatniť opatrný a zdržanlivý prístup s riešením, ktoré ochraňuje verejný záujem, ktorým je hospodárnosť nakladania s peniazmi obecného rozpočtu, k čomu treba všetky tri odseky (2 až 4) § 4 platového zákona vykladať vo vzájomnej súvislosti a hľadať skutočné motívy ich formulácie zákonodarcom. Dovolateľ má za to, že motívom zákonodarcu nebolo ponechať fakultatívnu zložku platu starostu mimo permanentnej, periodickej kontroly zo

strany obecného zastupiteľstva, ale naopak platový zákon mal za cieľ, aby obecné zastupiteľstvo aspoň raz ročne nanovo určilo starostovi výšku fakultatívnej zložky jeho platu. Ak takýto proces každoročne (v zákonnej perióde) nenastane, platí záver, že starosta neprijíma fakultatívny príplatok legálne, ako sa to stalo v súdnej veci, musí ho vrátiť obci. Dovolateľ osobitne zdôraznil, že časovo neobmedzené účinky schválenia fakultatívneho príplatku sú v rozpore s potrebou každoročnej kontroly kvalitatívnych parametrov práce starostu, pretože príplatok predstavuje určitý druh odmeny za kvalitnú prácu starostu a výsledky, ktoré okolnosti nemožno predvídať na neurčitý čas do budúcnosti, ale naopak, aspoň raz ročne podrobiť prácu starostu vyhodnoteniu s odpoveďou na otázku zásluhovosti fakultatívneho príplatku. Okrem gramatického výkladu, do ktorého vložil odvolací súd spravodlivosť, poukázal na ďalšie výkladové metódy (systematická, historická, teleologická). Konštatoval, že odvolací súd sa nechcel inšpirovať prelomovým rozhodnutím Ústavného súdu Českej republiky nález č. k. PL. ÚS 33/1997, ani rozhodovacou praxou Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález č. k. I. ÚS 243/07, nález č. k. III ÚS 308/2012, nález č. k. I ÚS 255/2010). V tomto dovolateľ videl nesprávnosti právneho posúdenia a naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a subsidiárne podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Podľa dovolateľa odvolací súd nepodal žiadnu odpoveď na právne mimoriadne významnú otázku, a to či žalovanej vôbec niekedy bolo platne schválené zvýšenie platu o 20 %, lebo ak nie, stráca na význame celý výkladový spor o § 4 ods. 2 až 4 platového zákona. Podľa dovolateľa uznesenie obecného zastupiteľstva zo dňa 16. júna 2011 (č. 3/2011) je zjavne nesúladne s § 4 ods. 9 platového zákona, keď sa v ňom nenachádza údaj o schválenom príplatku v presnej výške stanovenej v eur, tak ako to záväzne ukladalo kogentné ustanovenie § 4 ods. 9 platového zákona (viď jeho dikcia). Uvedený nesúlad uznesenia, od ktorého žalovaná odvodzovala nárok na príplatok, s platovým zákonom zakladá absolútnu neplatnosť uznesenia (pôsobí ex lege a odvolací súd mal povinnosť na ňu prihliadať ex offa) a povinnosť žalovanej vrátiť to, na čo ju zaviazal súd prvej inštancie, lebo nevznikol platný právny titul, aby žalovaná počas výkonu funkcie starostky prijímala akýkoľvek príplatok k základnému platu. S uvedenou argumentáciou žalobcu, ktorá mala význam pre meritum veci a vyhovie žalobe, sa odvolací súd vôbec nevyrovnal, čo predstavuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP. Žiadal rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vrátiť vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu je dostatočne zdôvodnené, odvolací súd poukázal na platný zákon, z ktorého znenia dôsledne vychádzal, nevymýšľal a nefabuloval ako žalobca.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritorný dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je nielen procesne prípustné, ale i dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho

súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

9. V danom prípade žalobca vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP a z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, subsidiárne z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

10. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnu ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Z dovolania vyplýva, že dovolateľ namietal arbitrárnosť a zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorého odôvodnenie nedáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie dostatočne.

12. V súvislosti s touto námietkou dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne a v tomto zmysle môže nepreskúmateľné rozhodnutie dosahujúce uvedenú intenzitu, v sebe absorbovať vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

13. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia.

Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

14. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, ktorá skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“ (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). K požiadavkám na argumentáciu súdu v odôvodnení súdneho rozhodnutia Ústavný súd SR uvádza, že základnou líniou pri výklade a aplikácii právnych predpisov je požiadavka, že „všeobecný súd má pri aplikácii právnej normy vychádzať z racionálnej argumentácie, ktorá vylučuje akúkoľvek ľubovôľu vo výklade...“ (IV. ÚS 214/04, IV. ÚS 123/08, IV. ÚS 313/08), „výklad legislatívneho textu právnej normy musí byť racionálne akceptovateľný a nie popretím jej účelu, podstaty a zmyslu“ (IV. ÚS 123/08, IV. ÚS 313/08), „jednotlivé metódy výkladu sa uplatňujú vo vzájomnom prepojení, pričom žiadna z nich nemá mať absolútnu prednosť. Jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu. Východiskom v procese interpretácie a aplikácie práva je síce gramatický výklad textu právneho predpisu, interpret však musí tiež zohľadniť účel zákona, systematickú súvislosť a logické väzby medzi jednotlivými normami zákona. Jednou zo základných interpretačných metód ústavného súdu je príkaz ústavne konformnej interpretácie jednoduchého práva, najmä v prípade, ak ustanovenie právneho predpisu umožňuje rozdielnu interpretáciu. Úlohou súdu v tomto prípade je interpretovať sporné ustanovenie zákona ústavne konformným spôsobom.“ (III. ÚS 70/09).

15. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu takej intenzity, ktorá odôvodňuje aplikáciu (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016 a zakladá tak prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania v prejednávanej veci. Tento nedostatok spočíva predovšetkým v tom, že odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie, ktorý podľa odvolacieho súdu vo veci vykonal v dostatočnom rozsahu dokazovanie potrebné pre zistenie rozhodujúcich skutočností, vyvodil iný právny názor bez toho, aby sa v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočným spôsobom zaoberal aj argumentáciou žalobcu, ktorá si vyžadovala špecifickú odpoveď, a ktorá mohla mať eventuálne zásadný význam pre rozhodnutie vo veci. Žalobca počas celého konania, a rovnako tak vo vyjadrení k odvolaniu, poukazoval na záver jeho interpretácie platového zákona s akcentom na jeho § 4 ods. 2 a § 4, že obecné zastupiteľstvo musí aspoň raz ročne nanovo schváliť výšku fakultatívneho príplatku k platu starostu, inak starostovi po uplynutí roka neprislúcha pôvodne schválený príplatok, na základe čoho žalovanej ako starostke žalobcu patrilo zvýšenie základného platu o 20 % len jeden rok od 1. júna 2011 do 31. mája 2012 a od 1. júna 2012 patrilo žalovanej len základný plat starostu bez zvýšenia. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že obecné zastupiteľstvo uznesením č. 3/2011 dňa 16. júna 2011 žalovanej schválilo od 1. júla 2011 zvýšenie základného platu o 20 % v zmysle § 4 ods. 2 platového zákona, za obdobie rokov 2012 až 2014 a až do 25. augusta 2014 nebol na zasadnutiach obecného zastupiteľstva prerokovaný plat starostu. Na uvedenom základe vyslovil súd prvej inštancie záver, že žalobný návrh je dôvodný a žalobcovi titulom vydania bezdôvodného obohatenia priznal sumu 4.851,53 eur ako čistú sumu príplatku 20 % vyplatenú žalovanej za obdobie od 1. júna 2012 do 31. júla 2014, nakoľko podľa neho platový zákon striktno upravoval podmienku na priznanie príplatku k platu starostu, a to každoročným jeho prerokovaním v obecnom zastupiteľstve, preto neobstoja námietka žalovanej, že jednorazové rozhodnutie o zvýšení platu platí až do odvolania. Odvolací súd naproti uvedenému právnomu záveru súdu prvej inštancie vyslovil v bode 12.2. odôvodnenia svojho rozsudku záväzný právny názor, že „pokiaľ počas pôsobenia vo funkcii starostu obce bolo prijaté rozhodnutie obecného zastupiteľstva o danosti nároku

starostu na vyšší ako základný plat (§ 4 ods. 2 druhá veta zákona č. 253/1994 Z.z.), zostáva tento nárok legitímnym až do nového rozhodnutia obecného zastupiteľstva o určení iného zvýšenia (vyššieho, nižšieho alebo aj nulového). Na tom nič nemení ustanovenie § 4 ods. 4 zákona č. 253/1994 Z.z. v znení účinnom do 31.12.2015, ktoré stanovovalo možnosť obecného zastupiteľstva plat starostu raz ročne prerokovať. Prerokovanie platu starostu nie je rozhodnutím o určení platu starostu, a preto nemá žiadny vplyv na jeho výšku.“ Uvedený právny názor bol odvolacím súdom formulovaný bez toho, aby bolo v odôvodnení jednoznačne a presvedčivo vysvetlené, akú a prečo práve túto metódu výkladu ustanovenia právneho predpisu odvolací súd použil, aké argumenty ho viedli k tomu, že sa priklonil k uvedenému riešeniu bez použitia ďalších spôsobov výkladu (napr. systematického, teleologického, historického, či tzv. logického výkladu), pričom použitie každej konkrétnej výkladovej metódy musí byť vždy dostatočne a presvedčivo zdôvodnené a vyargumentované (IV. ÚS 214/04, tiež rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6Sžo/172/2015). Napriek uvedenému tento právny názor vyslovený v bode 12.2. odôvodnenia viedol odvolací súd k záveru, že „pokiaľ súd prvej inštancie čiastočne vyhovel žalobe dôvodiac povinnosťou obecného zastupiteľstva prerokovávať plat starostu opätovne raz ročne (§ 4 ods. 4 zákona č. 253/1994 Z.z. v znení účinnom do 31.12.2015), bolo jeho rozhodnutie nesprávne, založené na nesprávnom právnom posúdení veci. Uvedené pochybenie súdu prvej inštancie odvolací súd, bez potreby zopakovať dokazovanie, odstránil tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti podľa § 388 CSP zmenil a žalobu aj v tejto časti zamietol. (...)“ (bod 13.2. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). V bode 14. odôvodnenia odvolací súd uvádza svoj názor k namietanému premlčaniu uplatneného nároku žalovanou, ktorý názor s ohľadom na zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti a zamietnutie žaloby podľa názoru dovolacieho súdu pôsobí bez významu pre takéto rozhodnutie, nekompaktne s predchádzajúcim obsahom odôvodnenia rozhodnutia, a tak nezrozumiteľne a zmätočne. Čo nezodpovedá ústavnoprávnej požiadavke, podľa ktorej „všeobecný súd by nemal byť vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení nekoherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver“ (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

16. Dovolací súd akcentuje, tak ako už bolo vyššie uvedené, že základným atribútom spravodlivého súdneho procesu je právo strany/strán sporu na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Odvolací súd je povinný vyrovnáť sa so všetkými argumentmi, ktoré spochybňujú závery súdu prvej inštancie (napr. rozhodnutie Európskeho súdu vo veci Hirvisaari v. Fínsko). V predmetnej veci si žalobca uplatnil nárok na zaplatenie sumy 6.916 eur s príslušenstvom, ktorá suma bola žalovanej vyplatená za obdobie od 1. júna 2011 do 31. júla 2014 na základe uznesenia obecného zastupiteľstva žalobcu zo dňa 16. júna 2011 o zvýšení základného platu žalovanej o 20 %. Posúdenie predmetného uznesenia obecného zastupiteľstva súdom malo význam pre rozhodnutie v danej veci. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia sa uvedeným posúdením nezaoberal, neodpovedal na otázku, ktorá rezonuje z celého konania, bola žalobcom opakovane predstretá v odvolacom konaní (č. l. 466 a nasl. spisu, tiež č. l. 480 a nasl. spisu), a ktorej odpoveď je podstatná pre rozhodnutie vo veci, a to na otázku, či obecné zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 16. júna 2011 uznesením č. 3/2011 platne rozhodlo o zvýšení platu žalovanej, najmä so zreteľom na platový zákon a jeho požiadavky na prijatie takéhoto rozhodnutia obecného zastupiteľstva žalobcu. Podľa dovolateľa predmetné uznesenie obecného zastupiteľstva je zjavne nesúladné s kogentným ustanovením § 4 ods. 9 platového zákona s následkom jeho absolútnej neplatnosti, ktorá pôsobí ex lege a odvolací súd mal povinnosť na ňu prihliadať ex offo. Jeho rozhodnutie je z tohto dôvodu nedostatočné a nepreskúmateľné.

17. Vzhľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že odvolací súd v rámci argumentácie uvedenej v odôvodnení rozhodnutia nedal odpoveď na vyššie uvádzanú otázku, hoci odpoveď na túto otázku mohla mať eventuálne podstatný vplyv na rozhodnutie. Absencia uvedeného, podľa dovolateľa absolútnej neplatnosti uznesenia obecného zastupiteľstva pre rozpor so zákonom a povinnosť súdu na ňu prihliadať z úradnej povinnosti, napriek tomu, že išlo o podstatnú otázku a dovolateľ opodstatnene očakával odpoveď na túto otázku v odvolacom konaní, osobitne ak bol v konaní pred súdom prvej inštancie čiastočne úspešný a odvolací súd zmenil tento jeho čiastočný úspech iným právnym posúdením a žalobu mu zamietol. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu tak nie je dostatočným podkladom pre

uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní.

18. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Dovolateľovi bolo znemožnené realizovať jemu patriace procesné oprávnenia postupom odvolacieho súdu, na ktorý možno primerane aplikovať závery vyjadrené v stanovisku publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, v jeho druhej vete.

19. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 237 ods. 1 O.s.p, dovolaním napadnuté rozhodnutie treba zrušiť; najvyšší súd v týchto prípadoch zrušoval napadnuté rozhodnutia bez toho, aby s a zaoberal správnosťou v nich zaujatých právnych záverov (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 111/2014, 3 Cdo 4/2012, 4 Cdo 263/2013, 5 Cdo 241/2013, 6 Cdo 591/2015, 7 Cdo 212/2014, 8 Cdo 137/2015). Na uvedenom zotrúva rozhodovacia prax najvyššieho súdu aj po nadobudnutí účinnosti predpisov tvoriacich súčasť rekodifikácie slovenského civilného procesu (viď sp. zn. 2 Cdo 5/2018, 3 Cdo 146/2018, 8 Cdo 70/2017), preto sa dovolací súd ani v preskúmvanej veci nezaoberal ďalšou dovolacou argumentáciou žalobcu.

20. So zreteľom na to dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP).

21. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.